

Aikuiset urapolulle – soteala kutsuu- toimintamalli

Sote ja -ohjauslalle aikovien aikuisten tukeminen kohti omaa urapolkua

Riikka Sompi
projektipäällikkö

**Euroopan unionin
osarahoittama**

 DILA
LAHDEN DIAKONIALAITOS

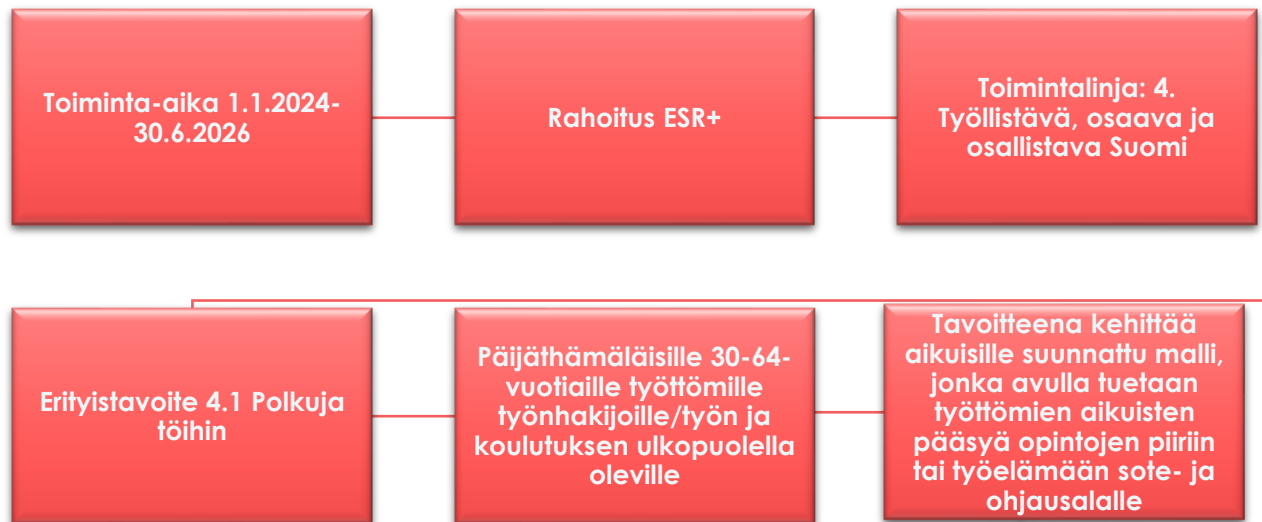
Hyvän elämän puolesta

SISÄLLYS

1. Aikuiset urapolulle	4
1.1. Toiminnan tarkoitus ja kohderyhmä	4
1.2. Asiakkaiden ohjautuminen hankkeeseen	6
2. Aikuiset urapolulle- toiminta	7
2.1. Vertaiskehittäjä	7
2.2. Yksilö- ja ryhmävalmennukset	7
2.3. Työkokeilu	8
2.4. Havaintoja	8
3. Lopuksi	10

1. Aikuiset urapolulle

1.1. Toiminnan tarkoitus ja kohderyhmä

Aikuiset urapolulle- toimintamalli kehitettiin Lahden Diakoniasäätiöllä Aikuiset urapolulle – soteala kutsuu (ESR+)- hankkeen aikana. Hankkeen toiminnalla tähdättiin kohderyhmän eli 30–64- vuotiaiden sosiaali- ja terveysalasta kiinnostuneiden aikuisten löytämiseen ja tukemiseen kohti omaa sote- tai ohjausalan urapolkua. Toiminnan tavoitteena oli, että sote- ja ohjausala kiinnostuneet aikuiset löytäisivät opiskelu- tai työpaikan alalta tai ohjautuisivat työkokeiluun tai muuhun osallisuutta vahvistavaan toimintaan. Hankkeen asiakkaita tuettiin urapolulle yksilö- ja ryhmävalmennuksen avulla.

Koettu osallisuus kertoo, kuinka ihminen kokee asemansa ympäröivässä yhteiskunnassa ja suhteensa muihin ihmisiin. Aikuiset urapolulle- toiminnassa seurattiin toimintaan osallistuvien asiakkaiden osallisuuden kokemuksen muutosta toiminnan aikana. Osallisuutta mitattiin toiminnassa THL:n osallisuusindikaattorin avulla. Hankkeen asiakkaat täyttivät osallisuusindikaattorilomakkeen toiminnan alussa ja lopussa. Alkupisteet antoivat työntekijälle tärkeää informaatiota asiakkaan sen hetkisestä tilanteesta ja lomakkeiden pohjalta käytiin alussa keskustelua osallisuuden kokemukseen vaikuttavista tekijöistä ja uhista kunkin asiakkaan kohdalla. Osallisuusindikaattori on tämänkaltaisessa toiminnassa oivallinen mittari, koska sen avulla saadaan asiakkaan tilanteesta kokonaiskuva heti alkuvaiheessa ja toiminnan lopussa taas voidaan arvioida jatkotuen tarvetta. Tässä hankkeessa 46 prosentilla asiakkaista osallisuuden kokemus nousi hankkeen toiminnan aikana. Suurin yksittäinen osallisuuden nousun pistemäärä oli 92,5 pistettä.

Tunniste: _____
Pvm.: _____

Sokra osallisuusindikaattori

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Merkitse jokaisen väittämän kohdalla se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi.

	täysin eri mieltä	jokseenki n eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenki n samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä	☐	☐	☐	☐	☐
Saan myönteistä palautetta tekemisistäni	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tarpeellinen muille ihmisille	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen, että elämälläni on tarkoitus	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita	☐	☐	☐	☐	☐
Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että minuun luotetaan	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin	☐	☐	☐	☐	☐

© Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2019, all rights reserved

Rastitathan alta vielä taustatietosi:

Ikä: ☐ 13–17 v. ☐ 18–29 v. ☐ 30–45 v. ☐ 46–62 v. ☐ Yli 63 v.
Sukupuoli: ☐ Nainen ☐ Mies ☐ Muu

☐ Ymmärrän, että Osallisuusindikaattorin vastauksista voidaan tehdä yhteenvetoja, tehdä tutkimuksia ja viestiä tuloksista medialle. Yksittäisiä vastaajia ei voida tunnistaa.

Hyvän elämän puolesta

1.2. Asiakkaiden ohjautuminen hankkeeseen

Aikuiset urapolulle – soteala kutsuu- hanke kehitettiin vastaamaan Päijät-Hämeen alueella työttömien työnhakijoiden ja sotealan työvoimapulan välillä vallitsevaan kohtaanto-ongelmaan. Toiminnan alusta saakka pyrittiin tekemään tiivistä yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa. Suurin osa hankkeen asiakkaista ohjautuikin hankkeeseen työnvälitysasiantuntijoiden ohjaamana. Asiakkaita ohjautui jonkun verran myös muista toiminnoista tai itse yhteyttä ottamalla.

Mainostamisen lisäksi toiminnassa verkostoiduttiin aktiivisesti alueen eri toimijoiden kanssa. Työllisyyspalveluiden lisäksi olennaisia yhteistyötahoja olivat oppilaitokset Suomen Diakoniaopisto ja SDO. Toiminnan mainostaminen yhteistyökumppaneille ja aktiivinen esilläolo sosiaalisessa mediassa olivat tärkeitä keinoja saada asiakkaita ohjautumaan toimintaan mukaan. Hankkeen alussa tiedettiin, että 60 prosenttia pitkäaikaistyöttömistä on miehiä. Hankkeen mainonnassa kiinnitettiin koko toiminnan ajan huomiota siihen, että mainonta tavoittaisi molempia sukupuolia tasapuolisesti. Hankkeessa oli koko toiminta-aikana yhteensä 53 asiakasta, joista 20 (38 prosenttia) oli miehiä.

Hankkeen kokonaisasiakasmäärä ja sukupuolijakauma.

2. Aikuiset urapolulle- toiminta

2.1. Vertaiskehittäjä

Hankkeen toiminnassa pilotoitiin Vertaiskehittäjä- toimintamallia. Vertaiskehittäjä toi toimintaan kokemusosaamista etenkin työttömyydestä, syrjäytymisestä sekä työllisyyspalveluiden asiakkuudesta. Vertaiskehittäjän tuki toi kokemukseen perustuvaa tietoutta työttömille ja antoi ymmärrystä ja tukea asiakkaiden elämäntilanteesta.

Vertaiskehittäjä piti asiakkaille yksilövalmennusta ja osallistui ryhmävalmennusten järjestämiseen. Hän auttoi asiakkaita erilaisten lomakkeiden täyttämässä ja lähti konkreettisesti asiakkaiden mukaan tutustumaan mahdollisiin koulu-, työkokeilu- ja työpaikkoihin.

Vertaiskehittäjän toiminta sai asiakkailta positiivista palautetta. Etenkin pitkäaikais-työttömät kokivat erittäin tärkeäksi sen, että heitä tukee henkilö, joka on itse kokenut saman ja tietää mistä puhuu.

Vertaiskehittäjä- teemaan linkittyi hankkeen toiminnassa vahvasti täsmätyökyky-teema. Hankkeen toiminnassa mahdollistettiin sotealan urapolkua täsmätyökykyisille henkilöille. Vieraskielisten ja täsmätyökykyisten henkilöiden tukemisella on hankkeessa pyritty helpottamaan sotealan työvoimapulaa. Täsmätyökykyisten asiakkaiden tukeminen on ollut erityisesti hankkeen vertaiskehittäjien tehtävä, ja he ovatkin myös sosiaalisen median mainonnalla, tapahtumissa että yrityksiin viestimällä pitäneet täsmätyökyky-teemaa esillä.

2.2. Yksilö- ja ryhmävalmennukset

Hankkeen yksilövalmennuksissa käytiin läpi koulutukseen ja työhön liittyviä asioita, kuten kouluhakuja, pääsykoetilanteita, työhakemusten täyttämistä ja työhaastattelutilanteita. Jokaiselle asiakkaalle räätälöitiin oma tavoitteellinen polku. Koska tiedetään, että ihmisen hyvinvointi on monen tekijän summa, tuli yksilövalmennuksissa huomioida myös psykososiaalinen ja taloudellinen tuki sekä muut ihmisen hyvinvoinnin haasteet. Osallisuusindikaattorilomakkeen asiakkaat täyttivät nimenomaan yksilövalmennusten alussa.

Ryhmävalmennuksissa pääteemoina olivat työhön ja koulutukseen liittyvät asiat. Myös talousasiat, ravinto, liikunta ja mielen hyvinvointi olivat esillä valmennuksissa. Maahanmuuttaneille järjestettiin lisäksi ryhmämuotoista kielenopetusta. Ryhmät pidettiin pieninä, noin neljä asiakasta per ryhmä. Tällä voitiin varmistaa asiakkaiden yksilöllisten piirteiden huomioiminen kielen oppimisen kannalta. Suurin hyöty maahanmuuttaja-asiakkaille oli lukupiiri-tyyppisestä ryhmävalmennuksesta, jossa yhdessä luettiin suomenkielistä tekstiä, kuten uutisia, ja keskusteltiin niistä ohjaajan johdattamana.

2.3. Työkokeilu

Hankkeessa pilotoitiin aikuisille suunnattua työkokeilu-mallia, jossa asiakkaat pääsivät työkokeilijoina tutustumaan sosiaali- ja terveys sekä ohjausalan töihin. Hankkeen työntekijät kartoittivat hankkeen aikana sotealan työpaikkoja, jotka olisivat valmiita ottamaan hankkeen asiakkaita työkokeiluun. Lisäksi asiakkailla oli monesti toiveita tiettyyn paikkaan pääsemisestä. Monesti hankkeen työntekijät ottivat yhdessä asiakkaiden kanssa yhteyttä työkokeilupaikkoihin. Maahanmuuttaneille tarjottiin erityistä tukea työkokeiluun suomen kielen opettamisen avulla. Työkokeilun aikana järjestettiin monelle asiakkaalle suomen kielen opetusta ja räätälöitiin ”sanakirja” mukaan työkokeiluun tärkeimpien suomen kielen sanojen ja termien osalta.

Vertaiskehittäjä toimi työkokeilujen aikana asiakkaiden tukena. Hän oli aktiivisesti yhteydessä asiakkaisiin työkokeilujen aikana ja aina tilanteesta riippuen vieraili työkokeilupaikalla ja järjesti palaveria, joissa oli mukana työntekijä työkokeilupaikasta. Työkokeiluun osallistui hankkeen aikana yhteensä 34 asiakasta. Työkokeilu osoittautui tärkeäksi toimintamalliksi hankkeessa. Siinä asiakkaat pääsivät aidoissa tilanteissa ja tuetusti kokeilemaan sotealan soveltuvuutta itselleen.

2.4. Havaintoja

Vallitseva heikko työllisyystilanne haastoi hankkeen toimintaa. Heikko työllisyystilanne vaikutti erityisesti työ- ja työkokeilupaikkojen sekä oppisopimuskoulutusten saatavuuteen. Lisäksi TE-uudistus ajoittui hankkeen toiminta-ajalle.

Suomen kielen heikko taso monella maahanmuuttaneella oli koulutukseen ja työelämään pääsyn esteenä. Hankkeen toiminnan aikana olivat suomen kielen kurssit usein täynnä. Hankkeessa tarjotun suomen kielen opetuksen lisäksi rohkaisimme asiakkaitamme internetistä löytyvien avointen suomen kielen opintojen äärelle. Maahanmuuttajille tarkoitettua suomen kielen opetusta tarvitaan siis vielä enemmän. Tärkeää on myös tukea sellaista toimintaa, jossa suomenkielinen henkilö toimisi ikään kuin mentorina maahanmuuttajalle sekä kielen oppimisen että suomalaiseen kulttuuriin tutustumisen osalta.

Monilla työttömillä polut ovat pitkiä ja opiskelun aloittaminen tai työhön suuntautuminen tarvitsee perustaksi vahvan arjenhallinnallisen valmennuksen. Monesti pitkään työttöminä olleet tarvitsevat riittävää tukea myös kouluun päästyään tai työelämään siirryttyään. Kun taustalla voi olla monia vuosia jatkunut työttömyys ja tiettyjen palvelujen ulkopuolella olo, tarvitaan jatkossakin tukea ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä asiakkaan hyvinvoinnin tukemiseksi. Lisäksi tarvitaan enemmän saumatonta yh-

teistyötä esim. oppilaitosten ja valmennustoimijoiden kesken, jotta esimerkiksi opinnollistamista hyödynnettäisiin aiempaa tehokkaammin sekä työelämäkumppaneita, jotka olisivat valmiita ottamaan enemmän tukea tarvitsevia jäseniä osaksi työyhteisöä.

3.Lopuksi

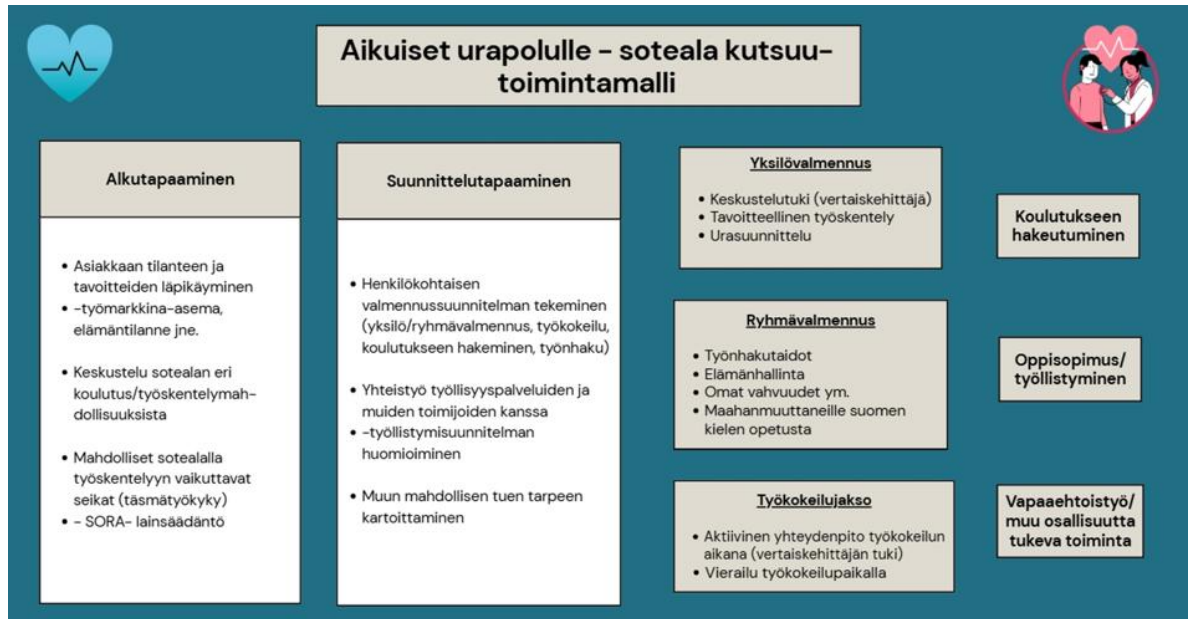
Lahden Diakoniasäätiöllä Aikuiset urapolulle- toiminta kehitettiin vastaamaan kohtaanto-ongelmaan Päijät-Hämeen työttömien työnhakijoiden ja sosiaali- ja terveysalan työvoimapulan välillä. Toiminnassa tähdättiin sotealasta kiinnostuneiden työttömien työnhakijoiden löytämiseen ja heidän tukemiseensa kohti sotealan urapolkua.

Kohderyhmää eli 30–64- vuotiaita aikuisia Aikuiset urapolulle- toiminta tuki monin tavoin. Koulutukseen ja työelämään valmentava sekä arjenhallinnan ja hyvinvoinnin teemoja käsittelevä yksilö- ja ryhmävalmennus antoivat tukea asiakkaille tulevaan työllistymiseen ja kouluttautumiseen.

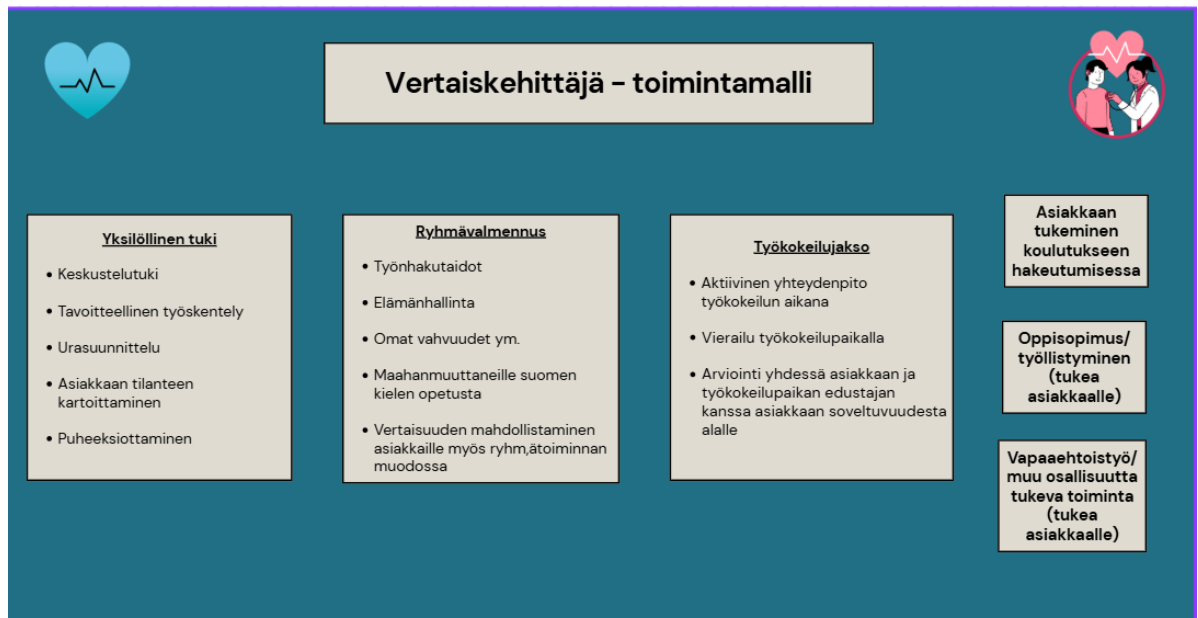
Hankkeen aikana tehtiin vaikuttamistyötä sotealan maineen kohottamiseksi muun muassa julkaisemalla sosiaalisen median kanavalla Instagramissa haastatteluja eri sotealan ammattien edustajista. Täsmätyökyky sotealalla oli tärkeä hankkeen toiminnassa korostamamme asia. Sosiaalisen median päivitysten ja sotealan organisaatioihin tekemämme viestinnän lisäksi pidimme helmikuussa 2025 webinaarin, jossa täsmätyökyky oli merkittävästi esillä.

Vertaiskehittäjä- toiminnan pilotointi hankkeessa antoi ymmärrystä siitä, kuinka tärkeää vertaistuki on ja kuinka tärkeäksi asiakkaat kokevat sen, että työntekijä ymmärtää aidosti heidän kokemansa asiat.

Aikuiset urapolulle – soteala kutsuu- toimintamalli

Vertaiskehittäjä- toimintamalli

 DILA
LAHDEN DIAKONIALAITOS

Vuorikatu 4, 3.krs, 15110 Lahti
www.dila.fi